

Samen Recht Doen voor Woudenberg

Verkiezingsprogramma ChristenUnie Woudenberg 2022-2026

Inleiding

ChristenUnie, partij in de samenleving

Deze verkiezingen gaan over mensen. Over jou en over mij. Over onze ouders, onze kinderen, onze burens, de leerkracht op de school, onze werkgever en onze werknemers. Ze gaan over ons en de manier van samenleven. Elk mens is waardevol en die waarde hangt niet af van prestaties, gezondheid, seksuele geaardheid, afkomst, leeftijd, gewenstheid of geluk. Al het leven, gezond en zwak, jong en oud verdient het om te bestaan en te worden gezien. Om te worden beschermd en om zorg te ontvangen als dat nodig is. Als christelijke partij laten wij ons inspireren door de Bijbel. Hierin zoeken wij naar antwoorden op de uitdagingen van deze tijd. In de Bijbel gaat het over mensen, over samen leven en ook over de overheid. De Bijbel heeft een bevrijdende boodschap die hoop geeft. Wij geloven daarom dat christelijke uitgangspunten in de politiek relevant zijn voor Woudenberg.

Wij geloven dat mensen geschapen zijn door God. Dat Hij ons aan elkaar gegeven heeft om samen te leven. Om een **SAMEN**leving te vormen. De ChristenUnie gelooft dat het in onze samenleving om veel meer gaat dan om geld en bezit. Het gaat vooral om het samen onderhouden en bewaren van de schepping. Het samen leven met en voor elkaar. En dat er recht wordt gedaan aan datgene wat nodig is. Dat is ook onze missie en geeft onze idealen weer. Dat Woudenberg een gemeente en gemeenschap is waar we Samen Recht Doen. In dit verkiezingsprogramma en in de campagne is en blijft dat ons uitgangspunt. Bij het formeren van een coalitie zullen wij ons op deze wijze inzetten voor Woudenberg en het gesprek aangaan. Het deelnemen in de coalitie is een middel om onze idealen te bereiken. Dit verandert niet als de ChristenUnie in de oppositie komt.

Vijf speerpunten zijn voor ons de rode draad in het programma:

1. Samen onderhouden en bewaren

Het samen onderhouden en bewaren van de aarde is voor ons het uitgangspunt vanuit Genesis 2:15. Hier geeft God deze opdracht aan de mensheid. Het onderhouden van de aarde gaat over ecologische rechtvaardigheid. Dat betekent onder andere dat we voortvarend inhoud willen geven aan de noodzakelijke energietransitie, de klimaatadaptatie en het bevorderen van een duurzaam leven. Dit doen we stap voor stap, samen met inwoners en ondernemers.

2. Samen sociaal sterk

Samen sociaal sterk betekent voor ons werken aan een sociaal sterke gemeenschap. Woudenbergers zijn er voor elkaar waar het kan en nodig is. We werken samen met Coöperatie De Kleine Schans, maar ook met kerken, verenigingen, stichtingen en buurten aan de transformatie om de eigen kracht van inwoners te ontwikkelen. De ChristenUnie blijft zich inzetten voor een samenleving waarin mensen elkaar helpen en voor elkaar zorgen. We gaan van "recht hebben op" naar "wat is nodig". En we werken samen aan een veilige leefomgeving door het omzien naar elkaar in de buurt.

3. Samen betaalbaar houden

De ChristenUnie staat voor een evenwichtige en betaalbare samenleving voor jong en oud, arm en rijk. We willen dat de gemeentelijk financiën op orde blijven, net zoals we dit ook van verenigingen en inwoners vragen.

4. Samen passend Wonen

Een woning is een recht en geen privilege. De ChristenUnie benut alle beschikbare ruimte voor nieuwe betaalbare en passende woningen in ons dorp. Voorwaarde voor verdere ontwikkeling in het oosten van ons dorp is dat de druk op de N224 wordt verlaagd.

5. Samen werken aan een Vitaal Dorpshart

Voor de ChristenUnie is de detailhandelvisie het uitgangspunt voor het brengen van samenhang in de verschillende ontwikkelplannen. Een goede combinatie van winkels en horeca kunnen het dorpshart een ontmoetingsplek maken. Een eerste verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij pandeigenaren, ondernemers en projectontwikkelaars zelf. De gemeente is verantwoordelijk voor goede, transparante communicatie en kaderstelling. Winkels dienen goed bereikbaar te blijven. De compactheid van het winkelhart moet het mogelijk maken om woningen te ontwikkelen voor de enorme behoefte in ons dorp. Als uitgangspunt voor beleid wil de ChristenUnie er voor kiezen dat er in principe geen gebouwen zonder gebruiker zouden mogen bestaan.

Een samenleving met toekomst

Nog steeds ervaren wij de coronacrisis. Nog dagelijks worden inwoners geconfronteerd met de fysieke impact van COVID-19. Economisch vallen er grote klappen en de maatregelen laten bij jong en oud sociale en psychologische sporen achter. De polarisatie neemt toe. We ontmoeten elkaar minder om elkaars mening te nuanceren. Ook in Woudenberg is er teleurstelling in de samenleving en in de overheid. Mensen voelen zich niet begrepen, niet gezien en soms zelfs helemaal klemgezet. Gelukkig hebben we ook gezien in deze coronatijd dat als het erop aankomt we in Woudenberg oog voor elkaar hebben.

Het is meer dan ooit belangrijk om te geloven in en te werken aan een gemeente waar het niet meer gaat om 'ik' maar steeds meer om 'wij'. Hiervan zijn wij overtuigd. Daarom gaan wij met dit programma van hoop de komende verkiezingen in. Ondanks de grote financiële uitdagingen presenteren we ons verkiezingsprogramma met plannen voor Woudenberg. Hierin laten we zien dat de ChristenUnie wil bouwen aan een samenleving waarin aandacht is voor wat echt telt.

De politici van de ChristenUnie maken deel uit van een beweging van maatschappelijk betrokken christenen. Op tal van plekken in de samenleving geven we ons geloof een stem. We zijn bereid verantwoordelijkheid te nemen en samen te werken voor een betere samenleving. Wij beseffen heel goed dat de overheid niet alle vraagstukken gaat oplossen. De samenleving is niet maakbaar. De ChristenUnie vindt wel dat de (gemeentelijke) overheid er is om het zwakke te beschermen en het sterke te reguleren. En de overheid beschermt de ruimte waarbinnen mensen vrede kunnen stichten.

De ChristenUnie heeft daarom een sterk en uniek antwoord op vragen over 'links of rechts'. Ook over de rol van de overheid.

Inhoudsopgave

INLEIDING	2
INHOUDSOPGAVE	4
HOOFDSTUK 1: SAMENLEVING	5
1.1 ZORG	5
1.2 GEZIN, JEUGD EN ONDERWIJS.....	6
1.3 WERK EN INKOMEN	8
1.4 KUNST EN CULTUUR	9
1.5 SPORT	9
HOOFDSTUK 2: LEEFOMGEVING	11
2.1 ENERGIE, DUURZAAMHEID, KLIMAAT EN MILIEU.....	11
2.2 MOBILITEIT	12
HOOFDSTUK 3: VEILIGHEID	14
3.1 EEN VEILIGE SAMENLEVING.....	14
HOOFDSTUK 4: RUIMTE, WONEN EN ONDERNEMEN	17
4.1 ECONOMIE & DUURZAME WERKGELEGENHEID.....	17
4.2 WONEN	18
4.3 RUIMTE EN NATUUR.....	19
HOOFDSTUK 5: DIENSTVERLENING	21
5.1 BETROUWBARE OVERHEID.....	21
5.2 DUURZAME ONTWIKKELINGSDOELEN	21
5.3 DE GEMEENTE, DAT ZIJN WE SAMEN	22
5.4 FINANCIËN	23

Hoofdstuk 1: Samenleving

1.1 Zorg

Onze gemeente heeft in de achterliggende jaren veel meer verantwoordelijkheden gekregen voor het regelen van maatschappelijke ondersteuning. Dit komt door de decentralisaties en de bezuinigingen vanuit de landelijke overheid. Die overgang is niet altijd zonder slag of stoot gegaan. Wij hebben steeds onze verantwoordelijkheid genomen en gezocht naar oplossingen die zoveel mogelijk mensen recht doen. Dat was niet altijd makkelijk. De ChristenUnie zal zich blijven inzetten voor een samenleving waarin mensen elkaar helpen en voor elkaar zorgen. We gaan van "recht hebben op" naar "wat is nodig".

Iedereen telt mee en doet mee

De ChristenUnie streeft naar een inclusieve samenleving. We willen recht doen aan elke inwoner. Elke inwoner wordt in staat gesteld om ook zelf maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen. Mensen activeren (reablement) en preventie zijn de leidende principes om mee te kunnen blijven doen in de samenleving. Zelfredzaamheid en zelfregie wordt steeds belangrijker en daarmee het sociale netwerk van de inwoner. In het bijzonder is hierbij aandacht voor kwetsbare mensen, zoals personen met een handicap en ouderen met dementie.

Zorg dichtbij

De ChristenUnie gelooft in zorg op een menselijke schaal en met een menselijk gezicht. We sturen hierbij aan op blijvende samenwerking met bijv. kerken, verenigingen en sportclubs.

Mantelzorgers

Mantelzorgers zijn onmisbaar! De ChristenUnie is dankbaar voor alle inzet door deze waardevolle mensen.

Vrijwilligers

Mensen zijn meer dan alleen hun verdienvermogen. De gemeente Woudenberg kent veel vrijwilligers en zij zijn van onschatbare waarde voor onze samenleving.

Ouderen

Ouderen betekenen veel voor onze samenleving, we zijn zuinig op hen. Daarom verdienen zij aandacht en steun. Veel ouderen functioneren prima. Ze weten lang hun weg zelfstandig of met zelf georganiseerde hulp of netwerken te vinden. Aandacht dient er te zijn voor het steeds langer zelfstandig thuis wonen. Ook eenzaamheid ligt op de loer. De ChristenUnie heeft hier oog voor en zet zich in om eenzaamheid te bestrijden. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van het programma Eén tegen eenzaamheid. De ChristenUnie Woudenberg staat voor Samen in verbinding.

Vluchtelingen

De gemeente Woudenberg is verantwoordelijk voor goede opvang en huisvesting van vluchtelingen. Het is belangrijk dat nieuwkomers zo snel mogelijk deel kunnen nemen aan (vrijwilligers-)werk en participeren in sport- en verenigingswezen. Wij moedigen initiatieven vanuit de samenleving - die hiervoor georganiseerd worden - aan.

Samen aan de slag:

- ⊕ De ChristenUnie streeft naar het zichtbaar maken van de zorgvragen in Woudenberg via bijvoorbeeld een dashboard. Waar het kan vangen inwoners zorg op voor inwoners in kwetsbare situaties.
- ⊕ De gemeente zorgt dat haar gebouwen en voorzieningen toegankelijk zijn voor alle inwoners. Ook digitaal is de gemeente bereikbaar voor mensen met een beperking.
- ⊕ De gemeente ziet erop toe dat de openbare ruimte op zo'n manier wordt ingericht dat mensen met een beperking zich zoveel als mogelijk thuis voelen in Woudenberg en zich er zelfstandig kunnen redden.
- ⊕ De ChristenUnie wil dat de gemeente vrijwilligerswerk faciliteert en het vrijwilligers en organisaties/verenigingen niet moeilijker maakt door extra regels of beperkingen.
- ⊕ De ChristenUnie wil de zorg toegankelijk houden voor de meest kwetsbare mensen. We kijken daarbij ook naar andere manieren van zorg en ondersteuning.
- ⊕ Het gebruik van een persoonsgebonden budget blijft mogelijk. Zorgvragers hebben altijd de mogelijkheid om identiteitsgebonden of andere noodzakelijke zorg in te kopen als deze niet gecontracteerd is.
- ⊕ Een eigen bijdrage voor zorg/ondersteuning mag nooit leiden tot zorgmijding.
- ⊕ Informele zorg wordt steeds belangrijker. We faciliteren mensen hierin zoveel als mogelijk.
- ⊕ In overleg met diaconieën of verenigingen wordt gekeken hoe voorzieningen met een sociale functie open kunnen blijven. Bijvoorbeeld door zelfbeheer.
- ⊕ Ouderen boven de 80 jaar blijven een bezoek ontvangen vanuit het Sociaal Team of eventueel door vrijwilligers om (verborgen) problemen op te sporen.
- ⊕ Veiligheid en zingeving worden bij gesprekken met ouderen met een zorgvraag bespreekbare onderwerpen. Zo nodig maakt de gemeente hiervoor gebruik van deskundigheid van kerken of andere religieuze organisaties.
- ⊕ Sport en bewegen voor ouderen wordt een van de aandachtspunten in het gemeentelijke sportbeleid en ouderen kunnen gebruik maken van voorzieningen in zorgcentrum.
- ⊕ Woudenberg heeft het predicaat dementievriendelijke gemeente. We willen ons inspannen om hieraan invulling te blijven geven.
- ⊕ Activiteiten vanuit de samenleving, zoals maatjes-/buddyprojecten die taal en participatie van nieuwkomers bevorderen, worden omarmd. De gemeente Woudenberg steunt (financieel) maatjesprojecten. Dit draagt bij aan de kennismaking met onze waarden, cultuur en taal.

1.2 Gezin, jeugd en onderwijs

Kinderen en jongeren hebben de toekomst. De gemeente Woudenberg zet daarom in op veilige gezinnen, veilige scholen en veilige buurten. De ChristenUnie wil dat kinderen zo dicht mogelijk bij huis onderwijs en zorg kunnen krijgen. Ook zij die extra ondersteuning nodig hebben. In Woudenberg is er onderwijs en ondersteuning die past bij de cultuur, identiteit en achtergrond van het gezin.

Investeren in gezinnen

De ChristenUnie vindt het een hoge prioriteit om meer aandacht te besteden aan sterke en liefdevolle gezinnen. In de huidige cultuur zijn de verwachtingen van relaties hoog en tegelijkertijd is trouw in relaties niet vanzelfsprekend. De afgelopen decennia is het aantal echtscheidingen en verbroken relaties fors toegenomen. We willen relatieleed voor ouders voorkomen en kinderen in hun kwetsbare posities beschermen. Dat doen we door inzet op preventie en ondersteuning bij relatieproblemen.

Effectieve ondersteuning

De juiste zorg op het juiste moment beschikbaar. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat we in

Woudenberg een veilige omgeving creëren om zorgen bespreekbaar te maken. We zijn zeer content met Coöperatie De Kleine Schans. Deze coöperatie is ervoor om de zorg goedkoper en beter te organiseren en vervolgens te doen wat nodig is voor de inwoners. De jeugdzorg blijft beschikbaar voor kinderen en ouderen die echt ondersteuning nodig hebben. Daarnaast zetten we in op preventie en vroegsignalering. Door tijdig hulp te bieden hopen we te voorkomen dat de zorgvraag ingewikkelder wordt. We hebben als gemeente een grote financiële opgave op dit gebied. De ChristenUnie zoekt daarom naar andere manieren om samen zorg en ondersteuning vorm te geven.

Onderwijs

De scholen in Woudenberg zijn niet van de gemeente, maar van de samenleving. School moet een plek zijn waar kinderen en jongeren zich optimaal kunnen ontwikkelen. De ChristenUnie vindt dat ouders kunnen kiezen voor een school die aansluit bij hun eigen waarden, identiteit en idealen. Dit vanuit hun unieke verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kinderen. Kernbegrippen voor goed onderwijs zijn keuzevrijheid, vertrouwen, verantwoordelijkheid en professionaliteit. Dit goede onderwijs willen we als lokale ChristenUnie ondersteunen waar dat binnen onze mogelijkheden ligt.

Samen aan de slag:

- ⊕ De ChristenUnie wil dat de gemeente initiatieven stimuleert voor relatieversterking en voorlichting aan jonge (aanstaande) ouders.
- ⊕ De ChristenUnie vindt het belangrijk dat integrale hulp wordt geboden als een scheiding onvermijdelijk is. Bijvoorbeeld door scholen die ondersteunen in de communicatie met gescheiden ouders en in de opvang van kinderen met gescheiden ouders.
- ⊕ De ChristenUnie is voorstander van initiatieven waarin ouders andere ouders ondersteunen, bijvoorbeeld via buurtgezinnen, Home-Start en de Family Factory.
- ⊕ De eerste 1000 dagen van een kind zijn essentieel in diens kansen op een stabiele ontwikkeling. In Woudenberg gaan we met de Jeugdgezondheidszorg/GGD extra inzetten op deze periode.
- ⊕ Jongeren die mantelzorger zijn, worden zoveel mogelijk ondersteund vanuit de Wmo, zodat zij gewoon naar school kunnen gaan en vrije tijd hebben;
- ⊕ Kinderen hebben fundamenteel recht om op te groeien in een gezin, soms kan dat niet. De ChristenUnie wil blijven investeren in (werving voor) steun- en, pleeggezinnen.
- ⊕ Het is belangrijk dat het opvang, onderwijs, preventie en jeugdhulp goed op elkaar afgestemd zijn en dat gezamenlijk datgene georganiseerd wordt wat voor leerlingen nodig is om zich optimaal te kunnen ontwikkelen.
- ⊕ Voor het versterken van preventie en vroegsignalering werkt de gemeente zoveel mogelijk samen met professionals in het onderwijs en in de vroeg- en voorschoolse voorzieningen.
- ⊕ De Kleine Schans blijft de plek waar gezinnen laagdrempelig terecht kunnen met hun hulpvraag. We blijven inzetten op samenwerking tussen instanties, het netwerk en de aanpak van één gezin, één plan. Van "recht hebben op" naar "wat is nodig".
- ⊕ Een kind heeft het recht om veilig te zijn en beschermd te worden tegen kindermishandeling. Het advies- en meldpunt Veilig Thuis moet laagdrempelig en bereikbaar zijn.
- ⊕ Inkoop van jeugdhulp gebeurt zowel op kwaliteit en aansluiting bij identiteit als ook op prijs.
- ⊕ De gemeente stimuleert samenwerking tussen voor- en vroegschoolse voorzieningen en het onderwijs. Ook de samenwerking tussen het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs en het onderwijs dat daarop volgt. Zeker waar het gaat om kwetsbare kinderen en jongeren.
- ⊕ De ChristenUnie ziet voor de gemeente een stimulerende rol, en waar nodig faciliterend, om projecten te ondersteunen op het vlak van:
  - het bevorderen van leesvaardigheid, bijvoorbeeld door ondersteuning van leesclubs en taal- en leesstimuleringsprogramma's.
  - het voorkomen van pesten.

- het versterken van gelijke kansen voor iedereen, mede gezien de impact van de coronacrisis.
- ⊕ In Woudenberg krijgen kwetsbare jongeren uit het speciaal onderwijs de juiste begeleiding naar een waardevolle plek in onze samenleving.
- ⊕ De ChristenUnie wil dat de gemeente haar verantwoordelijkheid neemt voor haar deel t.a.v. de onderwijshuisvesting, waarbij ontwikkeling en vernieuwing van onderwijs wordt gestimuleerd er aandacht is voor duurzaamheid en een goed binnenklimaat.

1.3 Werk en inkomen

Meedoen op de arbeidsmarkt

Mede door de coronacrisis ervaren veel mensen onzekerheid rondom werk en inkomen. Het hebben van werk is belangrijk. Werk is de plek waar talent en verantwoordelijkheid tot hun recht komen en contacten worden aangegaan met anderen. Voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt moet het vanzelfsprekend zijn dat ook zij de mogelijkheid krijgen hun talenten in te zetten. Het blijft belangrijk om zoveel mogelijk in te zetten op de eigen mogelijkheden en talenten van mensen. De kracht van Woudenberg is de grote lokale betrokkenheid van o.a. plaatselijke ondernemers.

Armoede en preventie

De ChristenUnie wil armoede bestrijden. Omdat voorkomen nog altijd beter is dan genezen, moet maximaal worden ingezet op preventie en vroegsignalering. Gezinnen met kinderen verdienen hierbij extra aandacht. Wij willen de vicieuze cirkel van achterstand, waarbij armoede van generatie op generatie over gaat doorbreken.

Samen aan de slag:

- ⊕ Voor mensen met een beperking moet het vanzelfsprekend zijn dat ook zij de mogelijkheid krijgen om hun talenten in te zetten, of dat nou betaald, of via vrijwilligerswerk is. De gemeente geeft hier zelf het goede voorbeeld in, en maakt bedrijven enthousiast hiervoor, ook door ze te ontzorgen.
- ⊕ Re-integratietrajecten die de kansen op betaald werk aantoonbaar verhogen moeten worden gestimuleerd. De gemeente Woudenberg zoekt betrouwbare en 'vaste' partners zodat we duurzame plaatsingen realiseren met werkgevers door arbeidsintegratie en actieve bemiddeling.
- ⊕ De gemeente Woudenberg sluit zich aan bij de Alliantie Kinderarmoede.
- ⊕ Er moet doelgerichte en laagdrempelige voorlichting over geld en budgetbeheer aangeboden worden.
- ⊕ Voor mensen met een laag inkomen blijft een tegemoetkoming van de gemeente voor een zorgverzekering beschikbaar.
- ⊕ De ChristenUnie wil dat voorzieningen voor hulp en financiële ondersteuning beter bekend zijn bij de doelgroep en dat organisaties zoals scholen en sportverenigingen weten waar zij terecht kunnen met signalen van armoede bij kinderen.
- ⊕ In Woudenberg werken we met incassobureaus en deurwaarders die aangesloten zijn bij het landelijk keurmerk m.b.t. sociaal incasseren.
- ⊕ De ChristenUnie in Woudenberg zet zich in voor een bijstandsbeleid vanuit vertrouwen en de menselijke maat waar mensen een fatsoenlijk inkomen hebben en zelf regie houden over hun leven.
- ⊕ De ChristenUnie zet zich in voor positief bijstandsbeleid waarin mensen niet gezien worden als een kostenpost, maar ondersteund worden om een bijdrage te leveren aan de buurt en gemeente waar ze wonen. De gemeente is daarin een betrouwbare partner die met

vertrouwen in mensen, uitgaat van mogelijkheden van inwoners en daarin niet de regels leidend laat zijn.

1.4 Kunst en cultuur

Kunst, cultuur en creativiteit verrijken het leven en de samenleving en dragen bij aan een juiste balans tussen in- en ontspanning. Kunst en cultuur zijn eerst en vooral van en voor de samenleving. De overheid vervult een belangrijke rol als subsidieverstrekker, opdrachtgever en hoeder van ons culturele klimaat en erfgoed. Kunst is ook voor en van iedereen. Het is belangrijk dat er toegankelijk aanbod van kunst en cultuur is, met name voor jongeren.

Cultuur

In Woudenberg is er ruimte om je te ontwikkelen op vele fronten, zoals muzikaliteit en creativiteit en om elkaar te ontmoeten rond de leestafel, de lunch, bij Oud Woudenberg of bij Samen op Zondag.

Bibliotheek

Voor veel inwoners van Woudenberg is de bibliotheek de toegang tot boeken, informatie, een cursus en ontmoeting. Ook is de bibliotheek belangrijk als aanvulling op het leesonderwijs voor kinderen, laaggeletterden en nieuwkomers. Bibliotheekvoorzieningen staan, mede door veel bezuinigingen, meer en meer onder druk.

Voorzieningen Kunst en cultuur

De kunst en cultuurvoorzieningen in Woudenberg zijn gecentreerd in het Cultuurhuis. Dit biedt meerwaarden als een centrale plek en samenwerking. Maar de voorzieningen zijn ook op andere plekken in het dorp. Beheer van de gebouwen staat steeds verder onder druk. Multifunctioneel, innovatief en duurzaam denken is de oplossing.

Samen aan de slag:

- ⊕ Cultuureducatie voor alle kinderen. Dichtbij en betaalbaar, zoals via Kindpakket, Stichting De Boom.
- ⊕ De gemeente stimuleert samenwerking tussen scholen en culturele voorzieningen in Woudenberg maar gaat ook uit van eigen initiatieven van belanghouders.
- ⊕ Bij het plaatsen van kunst in de openbare ruimte zien wij een sterkere rol voor bewoners als initiators en beheerders.
- ⊕ De ChristenUnie zet zich in voor behoud van een toegankelijke bibliotheek in Woudenberg die aansluit bij de leesbehoeften en het leesonderwijs in Woudenberg.
- ⊕ Gebouwen worden zoveel mogelijk multifunctioneel benut; Om het gebruik te optimaliseren, maar ook om dwarsverbanden tussen (brede) scholen, verenigingen, kinderopvang, bibliotheken en muziekscholen, zorginstellingen, etc., te vinden en te versterken.
- ⊕ Investeren in een duur cultuurgebouw is soms nodig maar moet kritisch beoordeeld worden op nut, noodzaak en de financiële haalbaarheid en houdbaarheid op lange termijn.
- ⊕ De ChristenUnie wil de exploitaties van accommodaties in Woudenberg gunstig beïnvloeden door in te zetten op lagere energielasten. Dit door het verder verduurzamen van de gebouwen en lichtinstallaties. Bij nieuwe aanbestedingen/bouwplannen willen we dit nadrukkelijk betrekken en bij groot onderhoud hierover advies inwinnen.

1.5 Sport

Bij sporten staat plezier voorop. Het is ook nog eens gezond. Het zorgt voor verbinding met elkaar en bevordert een vitale samenleving. Het is daarom belangrijk dat iedereen, jong en oud, dichtbij en betaalbaar kan sporten. De gemeente moet de focus blijven leggen op de breedtesport.

Sport moet toegankelijk zijn voor iedereen, in het bijzonder voor de jeugd, zonder fysieke drempels. Het is van groot belang dat alle kinderen kunnen sporten. Ook de kinderen uit een gezin met een kleinere portemonnee. Het is belangrijk om ook voor de toekomst voldoende sportfaciliteiten te hebben

Het zo beweeg-vriendelijk mogelijk inrichten van de openbare ruimte is belangrijk. Net als dat de sportaccommodaties goed zijn onderhouden. Toegankelijk is voor mensen met een beperking. En veilig zijn. De gemeente staat in nauw contact met de sportverenigingen en heeft de behoefte aan voorzieningen goed in beeld en maakt op basis daarvan een (financiële) jaarplanning. De gemeente probeert alle verenigingen op een eerlijke maar ook financieel passende manier de bedienen.

Samen aan de slag:

- ⊕ In Woudenberg zorgen we ervoor dat er ook speeltuinen zijn voor kinderen met een beperking.
- ⊕ De gemeente Woudenberg ziet erop toe dat iedereen kan sporten.
- ⊕ Elk kind in Woudenberg heeft aan het einde van de basisschoolleeftijd een zwemdiploma. De eerste verantwoordelijke hiervoor is de ouder/verzorgers zelf.
- ⊕ Een gezonde leefstijl met voldoende beweging draagt ook voor ouderen bij aan zelfredzaamheid en sociaal contact. Het werk van de buurtsportcoaches vinden wij hierin belangrijk.
- ⊕ De gemeente Woudenberg nodigt ook de omgeving uit tot veilige 'ommetjes' om te bewegen en mee te doen.
- ⊕ Accommodaties zijn kostbaar en het is van belang dat verenigingen in redelijkheid bijdragen aan exploitatie en onderhoud. Het benutten van multifunctioneel gebruik van gebouwen en de samenwerking tussen de verschillende gebruikers wordt aangemoedigd.
- ⊕ Alle sportaccommodaties moeten toegankelijk zijn voor mensen met een beperking.
- ⊕ De gemeente Woudenberg ziet toe dat de afspraken uit het leefstijlakoord worden nageleefd.

Hoofdstuk 2: Leefomgeving

2.1 Energie, duurzaamheid, klimaat en milieu

De ChristenUnie zet krachtig in op de hoopvolle en noodzakelijke beweging naar een groene, duurzame economie die zich houdt aan de grenzen van de aarde en aan de norm van ecologische en sociale gerechtigheid. Energiebesparing en schone energie stimuleren wordt het uitgangspunt.

Mensen zijn onderdeel van een prachtige schepping waarvan het bestaan in Gods handen ligt. We hebben de opgave Woudenberg duurzaam te beheren en door te geven aan de volgende generatie. Hierbij is samenwerking met en enthousiasme van alle Woudenbergers noodzakelijk.

Woudenberg staat hierbij niet op zichzelf en kan het niet alleen. We dragen ons steentje actief bij, maar zoeken hierbij ook nadrukkelijk de regionale en landelijke afstemming en initiatieven. Samen doen we in Woudenberg wat voor ons mogelijk is. Hiervoor is een plan Expeditie Duurzaamheid opgesteld, waarin we stap voor stap samen met inwoners en ondernemers steeds meer duurzaam worden.

Samen aan de slag:

- ⊕ De gemeente heeft samen met de regio binnen de Regionale Energie Strategie (RES) de regie in deze lokale energietransitie en zorgt er ook voor dat het doel haalbaar en betaalbaar is en iedereen de overstap mee kan maken.
- ⊕ De inzet van de Woudenbergse energicoaches wordt voortgezet en door de gemeente verder ondersteunt. De energicoaches begeleiden Woudenbergers bij het zetten van stappen in het verduurzamen van hun woning. Educatie en maatregelen zetten meer in op besparing van energiegebruik in de woning. Isolatie van de woning is een volgende stap. Daarna volgen maatregelen als zonnepanelen en de inzet van warmtepomp.
- ⊕ De gemeente probeert waar het kan de minima in Woudenberg te ondersteunen bij het verduurzamen van hun woning.
- ⊕ Belangrijk is dat omwonenden nauw betrokken worden bij plannen voor energieopwekking en dat zij kunnen meeprofiteren van de voordelen. Participatie zorgt ervoor dat lusten en lasten eerlijker en samen worden verdeeld.
- ⊕ De doelstelling is dat Nederland in 2050 geen aardgas meer gebruikt. Dit betekent nogal wat voor een eigenaar van een bestaande woning. De gemeente Woudenberg speelt hier lokaal op in door te zorgen voor passende plannen.
- ⊕ De ChristenUnie staat kritisch tegenover zonneparken op het land. Eerst moeten we ons richten op het plaatsen van zonnepanelen op de grote lege daken van gebouwcomplexen in Woudenberg, waaronder gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed en particuliere woningen, maar ook corporatiebezit en VVE's. De zonneladder is ons objectieve instrument om hier keuzes in te maken.
- ⊕ De gemeente Woudenberg zoekt naar participatie van energiecoöperaties, zodat bewoners met elkaar kunnen investeren in zonne-energie.
- ⊕ De gemeente Woudenberg zorgt ervoor dat de eigen behoefte aan energie duurzaam en het liefst zo regionaal mogelijk wordt opgewekt.
- ⊕ Klimaatbestendige nieuwbouw. Bij nieuwbouw gaat het niet alleen om energiebesparing en gasvrij bouwen, maar ook om klimaatbestendigheid
- ⊕ De ChristenUnie stimuleert de bouw van bungalowen bij nieuwbouw door woningcorporaties. Op deze manier versnellen we de verduurzaming van de woningbouwsector.

- ⊕ Uitvoering van de transitievisie warmte is succesvol bij optimale betrokkenheid van de bewoners. De gemeente faciliteert dit proces.
- ⊕ In Woudenberg zetten wij verder in op het scheiden van afval. Afval zien wij als grondstof en daarom stimuleren we een circulaire economie. We zetten in op hergebruik via kringloopwinkels en reparatiedoeleinden.
- ⊕ Het tegengaan van zwerfafval heeft prioriteit. Er wordt meegedaan aan landelijke bewustwordingsacties rond het voorkomen en hergebruiken van afval, zwerfvuil en compost.
- ⊕ De gemeente Woudenberg stimuleert scholen en maatschappelijke organisaties om afval te scheiden en faciliteert hen hierin zoveel mogelijk.
- ⊕ We stimuleren het vervangen van bestrating door groen(stroken). We ondersteunen particuliere initiatieven die daaraan bijdragen.
- ⊕ De gemeente Woudenberg heeft het Schone Lucht Akkoord ondertekend. De ChristenUnie pleit voor goede voorlichting (campagne) over het stoken van hout en over het nut van houtrookfilters.
- ⊕ Biodiversiteit en natuurrijkdom versterken. Dit doen we in Woudenberg door:
  - vergroening van het dorp (met gebruikmaking van inheemse soorten),
  - natuurvriendelijke maatregelen bij plagen,
  - gemeentegrond alleen te verpachten onder strikte duurzaamheidsvoorwaarden gericht op behoud of versterking van de biodiversiteit.

2.2 Mobiliteit

Goede wegen, paden en OV-verbindingen zijn noodzakelijk om economische, sociale en culturele activiteiten te ondernemen. Groeiende mobiliteit mag niet ten koste gaan van onze leefomgeving. Woudenberg heeft de verantwoordelijkheid (samen met de provincie en het Rijk) om te zorgen voor infrastructuur van een kwalitatief hoog niveau.

Infrastructuur

De infrastructuur binnen de gemeente Woudenberg is op een goed niveau. Door de groei van Woudenberg is het belangrijk om dit te behouden en te versterken. We staan voor goede en veilige ontsluitingen in het dorp ten behoeve van bereikbaarheid van (sport)voorzieningen, woningen, scholen, peuterspeelzalen, Fidelio en sportaccommodaties. Wij vinden het belangrijk om Oost en West Woudenberg blijvend op elkaar aan te laten sluiten. De ChristenUnie ziet het liefst dat een aantal verkeerssituaties wordt aangepakt om de veiligheid en doorstroom te verbeteren indien dit financieel en beleidsmatig haalbaar wordt.

Wonen en mobiliteit

De toenemende bouw van woningen in de gemeente Woudenberg legt druk op een goede ontsluiting en het wegennet. Het een kan niet zonder het ander. De ChristenUnie verbindt daarom nadrukkelijk woningbouw en uitbreiding van de infrastructuur (ook provinciaal) aan elkaar. Hiervoor moeten deugdelijke oplossingen worden gevonden. Als blijkt dat een nieuwe rondweg om de N224 te ontlasten het middel is voor de oplossing dan is de ChristenUnie daar voorstander van maar een nieuwe rondweg is geen doel op zich. De koppeling woningbouw en mobiliteit vraagt om een integrale aanpak. Onderzoek moet de meest geschikte oplossing uitwijzen waarbij rekening wordt gehouden met natuur, veiligheid, leefbaarheid etc.

Verkeersveiligheid

De toenemende mobiliteit legt een grotere nadruk op verkeersveiligheid. De ChristenUnie blijft hier nadrukkelijk aandacht voor vragen.

Openbaar vervoer

OV in Woudenberg is beperkt tot de bus. De gemeente zorgt bij Provincie dat de aansluitingen op

diverse treinstations passend zijn. Deze voorzieningen staan meer en meer onder druk. Een toename van de woningbouw in Woudenberg vraagt echter ook om een versterking van het Openbaar Vervoer.

Parkeren

De ChristenUnie wil dat de gemeente het gebruik van deelauto's stimuleert (denk aan Samen Slim Rijden) waardoor er minder blik op straat komt. Zo kunnen woonstraten worden vergroend en autoluw worden ingericht. Voetgangers, fietsers en spelende kinderen krijgen vervolgens de ruimte die ze nodig hebben. Zo stimuleren we in Woudenberg duurzame mobiliteit, worden wijken leefbaarder en veiliger.

Samen aan de slag:

- ⊕ Uitgangspunt voor het inrichten van de verkeersinfrastructuur is het Duurzaam Veilig principe: wegen zo inrichten dat voor weggebruikers de maximum snelheid al duidelijk blijkt uit de weginrichting en zij hun snelheid aanpassen.
- ⊕ De gemeente Woudenberg stimuleert het realiseren van verkeerslessen op basisscholen en bij instellingen en stimuleert dat scholen zich aansluiten bij het verkeersveiligheidslabel. (www.verkeersveiligheidslabel.nl).
- ⊕ Per dag rijden diverse pakketdiensten vele kilometers door de gemeente voor het bezorgen en ophalen van bestellingen. Een pakketautomaat of het stimuleren van het afhalen van pakketjes bij afhaalpunten in winkels tijdens het boodschappen doen kan de omvang van dit verkeer beperken.
- ⊕ In de gemeente wordt een lokale fietsagenda ontwikkeld vanwege het toenemende belang van het (elektrische) fietsverkeer.
- ⊕ De ChristenUnie zet zich in voor het behoud van de busverbinding naar station Maarn.
- ⊕ Elektrisch laden van auto's wordt gestimuleerd. Het aantal laadpalen wordt slim uitgebreid, bijvoorbeeld door koppeling met lantaarnpalen, en volgt de groei van het aantal elektrische auto's.
- ⊕ Rekening houden met bestaande parkeerdruk en overleg met omwonenden vindt de ChristenUnie belangrijk. Er is geen recht op een openbare parkeerplek voor de eigen deur.
- ⊕ Het centrum moet bereikbaar blijven met de auto. We zorgen daarom voor voldoende parkeergelegenheid die duidelijk wordt aangegeven en goed kan worden gevonden.
- ⊕ De gemeente stimuleert inwoners om de eigen auto in te zetten als deelauto en stimuleert het gebruik van deelauto's.
- ⊕ Door de groei van elektrische mobiliteit zal de vraag naar laadmogelijkheden toenemen. De gemeente maakt verder beleid op de laadinfrastructuur voor de toekomst.

Hoofdstuk 3: Veiligheid

Waar staat de ChristenUnie voor?

Als inwoners van Woudenberg willen we veilig kunnen leven. De overheid heeft de plicht om inwoners te beschermen en criminaliteit te bestrijden, waaronder ook de cybercriminaliteit. Maar de ChristenUnie vindt ook dat de vrijheden waar we in onze gemeente van mogen genieten, samengaan met verantwoordelijkheden. Naast de wettelijke taak van de overheid zien wij een grote rol voor de samenleving. Juist ook als het gaat om veiligheid.

Veiligheid gaat over meer dan alleen het beschermd worden tegen geweld. Een schone en nette buurt zorgt bij veel bewoners al voor een veel veiliger indruk dan wanneer een buurt of straat er verwaarloosd uitziet. De ChristenUnie wil zich er dan ook voor inzetten dat de openbare ruimte in Woudenberg er netjes en verzorgd uitziet en ziet dit als een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

3.1 Een veilige samenleving

Ook bij de aanpak van veiligheidsproblemen toont de ChristenUnie haar hart voor de samenleving. Hard waar het moet, zacht waar het kan maar altijd met een hart.

Inwoners zijn, als oren en ogen van de politie, actief betrokken bij de veiligheid op straat, in de wijk en in huis. Dit kan door de inzet van Burgernet en van internet, zoals WhatsApp-groepen in de wijk.

De ChristenUnie stimuleert dat inwoners gemakkelijk melding kunnen maken van overlast en van crimineel gedrag, waarbij de politie contact legt met de melder over de resultaten. De gemeente zorgt voor bekendheid van Meld Misdaad Anoniem, zodat de drempel voor het doen van meldingen wordt verlaagd.

De ChristenUnie hecht aan de rol van de wijkagent als aanspreekpunt voor inwoners in de wijk en zijn coördinerende taak naar andere agenten en de gemeente toe om problemen in de wijk concreet aan te pakken.

Drugs en drank

Mensen zijn geschapen door God. Het kan niet de bedoeling zijn dat zij door drugs, drank, of verslaving zichzelf, hun vrijheid en waardigheid kwijt raken.

De ChristenUnie is voor extra alertheid op de handhaving van leeftijdsgrenzen.

Prostitutie

Prostitutie is geen gewoon beroep. Prostitutie is ongelijkwaardig, er is bijna altijd sprake van machtsongelijkheid, economische ongelijkheid en genderongelijkheid. Daarom is de ChristenUnie tegen prostitutie. Criminaliteit, mensenhandel, uitbuiting, eenzaamheid en andere sociale problemen zijn de schrijnende werkelijkheid achter de schone schijn.

Met de verschuiving van prostitutie van de clubs en bordelen naar het thuiswerken/via internet diensten aanbieden, neemt de onzichtbaarheid van de prostitutiebranche toe en daarmee ook de risico's. De coronacrisis heeft deze ontwikkeling versterkt.

Mensenhandel en uitbuiting

De ChristenUnie wil dat onze gemeente zich, in samenwerking met andere gemeenten in de regio, actief inzet voor beleid tegen deze ernstige en complexe vorm van criminaliteit. Op die manier voorkomen we een waterbedeffect tussen gemeenten en zijn we beter in staat mensenhandel te voorkomen, te signaleren en aan te pakken.

Radicalisering

Radicalisering vormt een bedreiging voor de manier waarop wij in vrijheid en veiligheid leven. Het kan levens verwoesten, drijft families tot wanhoop en laat professionals soms verslagen achter.

Radicalisering ontstaat als personen of groepen opvattingen ontwikkelen die haaks staan op de democratische rechtsorde en bereid zijn daar in de praktijk consequenties aan te verbinden.

Naast het beschermen van de samenleving, heeft de overheid ook een taak bij het beschermen van de individuele (minderjarige) inwoner. Aanpak van radicalisering bestaat daarom tegelijk uit het weerbaar maken van individuen tegen radicaal gedachtegoed. Vooral jongeren die op zoek zijn naar hun plek in de samenleving zijn kwetsbaar. Het is daarmee niet alleen een veiligheidsvraagstuk maar ook een maatschappelijk vraagstuk.

Ondermijning: verwevenheid tussen boven- en onderwereld

Ook in Woudenberg moeten we ons bewust zijn van de invloed van criminele organisaties. Criminelen gebruiken vastgoed om crimineel verkregen gelden wit te wassen. Door een oplettende houding van het gemeentebestuur kunnen we deze ontwikkelingen op het spoor komen. Bijvoorbeeld door aandacht te schenken aan het gebruik van winkelpanden (kap- en massagesalons), horecapanden of vrijkomende agrarische bebouwing die aanwezig zijn op een manier die nauwelijks rendement kan opleveren. De gemeente werkt hiervoor nauw samen met het RIEC (Regionale Informatie en Expertise Centra).

Veiligheid, kindermishandeling en huiselijk geweld

Kinderen hebben het recht om veilig te zijn, om beschermd te worden tegen mishandeling. Want de gevolgen van mishandeling zijn groot. Geweld in huiselijke kring komt vaker voor dan we denken. Niet alleen kinderen maar ook ouderen en (ex-)partners zijn dagelijks slachtoffer.

Veilig Thuis, het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling, moet laagdrempelig bereikbaar zijn en bekend bij alle inwoners van Woudenberg. Voor slachtoffers van huiselijk geweld moet er passende, hulp en/of een veilige opvang zijn. Opvang het liefst op een plek waar alle hulp onder een dak geboden kan worden.

Brandweer en crisisbeheersing

De ChristenUnie hecht grote waarde aan de vrijwillige brandweer en heeft vraagtekens bij de landelijke discussie over de taakdifferentiatie van brandweervrijwilligers. Indien dit proces ertoe leidt dat de huidige brandweervrijwilligers steeds minder brandweertaken mogen uitvoeren, dan werkt dat demotiverend en is de ChristenUnie Woudenberg daarop tegen.

De ChristenUnie vindt de voorbereiding op rampen en crises belangrijk, waarbij aandacht is voor de zelfredzaamheid van inwoners en spontane burgerhulpverlening moet worden omarmd. Duidelijke communicatie(voorzieningen) bij incidenten is essentieel.

Samen aan de slag:

- ⊕ De burgemeester ziet toe op de afspraken die er zijn over de aanwezigheid van wijkagenten in Woudenberg. De vastgestelde norm is 1 per 5000 inwoners.
- ⊕ Indien groepen jongeren overlast veroorzaken, wordt een groepsaanpak opgesteld. Harde kern en meelopers worden geïdentificeerd en ouders en netwerken betrokken om de overlast terug te dringen.
- ⊕ Inwoners worden betrokken bij de veiligheid in hun directe omgeving d.m.v. Burgernet (mail), en Buurtpreventie Apps.
- ⊕ De gemeente blijft inzetten op het tegengaan van High Impact Crimes.
- ⊕ De gemeente zet zich in voor bewustwording onder inwoners en ondernemers als het gaat om cyberveiligheid.

- ⊕ De ChristenUnie is tegen het zelf telen van wiet door gemeenten en is zeer kritisch over experimenten hiermee. Wiet is en blijft een verboden middel. Door het wietgebruik tegelijkertijd wel te gedogen geeft de overheid een dubbele boodschap af.
- ⊕ Tegen illegale hennepkwekerijen wordt hard opgetreden.
- ⊕ De gemeente Woudenberg moet meer doen tegen het toenemende gebruik en de groeiende acceptatie van synthetische drugs. Het mag niet zo zijn dat zelfs kinderen het gebruik van een pilletje normaal vinden.
- ⊕ Het dumpen van drugsafval levert enorme milieuschade op en gaat gepaard met illegaliteit en criminaliteit. De ChristenUnie wil dat de gemeente zich sterk maakt om druggerelateerde criminaliteit en overlast aan te pakken.
- ⊕ De gemeente Woudenberg heeft een plan van aanpak Ondernijning ter bestrijding van verwevenheid boven- en onderwereld en daarmee aanpakken van de georganiseerde (grootschalige) criminaliteit. Dit vraagt om regionale samenwerking.
- ⊕ Om illegaal gebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing/panden tegen te gaan komt er beleid gericht op snelle herbestemming.
- ⊕ De ChristenUnie is er voorstander van de wet Bibob gericht en zo veel als mogelijk is, in te zetten.
- ⊕ De gemeente betreft de inwoners actief bij het herkennen van en signalering van (vermoedens van) ondernijnende activiteiten en het melden hiervan.
- ⊕ Een succesvolle aanpak van ondernijning begint bij een integer en weerbaar lokaal bestuur en ambtenarenapparaat. In de verplichte gedragscode in Woudenberg moet hiervoor aandacht komen.
- ⊕ De ChristenUnie zet zich in voor een aanpak kindermishandeling waarin aandacht is voor preventie en voor het versterken van de interactie tussen kind, verloskunde, onderwijs, wijkteam en Veilig Thuis.
- ⊕ Al bij de zwangerschap vindt er screening plaats op hoog risicosituaties.

Hoofdstuk 4: Ruimte, wonen en ondernemen

4.1 Economie & duurzame werkgelegenheid

De ChristenUnie staat voor een economie die er is voor mensen in plaats van andersom. Een sterke economie is een randvoorwaarde en een middel om andere doelen te realiseren. De economie draait niet alleen om groei en consumeren, maar ook om de kwaliteit van leven. Op gezette tijden rusten is daar nadrukkelijk onderdeel van. Een economie is volgens de ChristenUnie pas gezond als iedereen een kans krijgt en verantwoordelijkheid neemt voor en met elkaar. We vinden de ondernemers, waaronder de MKB, belangrijk. We stimuleren het doen van inkopen in ons eigen dorp. Dit versterkt het behoud van de ondernemers in het dorp.

Werken en rusten

De ChristenUnie staat ervoor dat we als samenleving 'van ophouden weten'. De ChristenUnie hecht grote waarde aan een goede balans tussen werken, zorgen en rusten. Dit betekent oog houden voor het sociaal, maatschappelijk en economisch welzijn van ons allemaal. De ontwikkeling naar een 24-uurs economie lijkt niet te stoppen. Ook in Woudenberg neemt de druk hierop toe. Tegelijkertijd zien we mensen op zoek naar meer rust en onthaasting. De coronacrisis heeft die behoefte onderstreept. Daarom willen we geen zondagsopenstelling maar een collectieve rustdag behouden voor iedereen. Vanuit onze christelijke levensovertuiging genieten wij van de zondag als collectief rustmoment. God heeft het beste met ons voor en geeft ons niet voor niets zes dagen om te werken, en een zevende dag om te genieten van rust, kerkdiensten, verstillingsmomenten en van gezin en familie.

Gezonde agrarische sector en waardering van lokaal voedsel

De ChristenUnie is trots op onze agrarische sector en heeft hart voor onze boeren. Een toekomstbestendige agrarische sector heeft een gezonde economische basis, is innovatief, gaat zorgvuldig om met bodem, grondstoffen en energie en produceert in balans met dier en (de lokale) leefomgeving.

Samen aan de slag:

- ⊕ Het MKB (en ZZP'ers) in Woudenberg is onmisbaar voor werkgelegenheid, de lokale economie, voor ontwikkelingen van producten en voor de leefbaarheid. De ChristenUnie komt op voor de Woudenbergse ondernemers.
- ⊕ De gemeente moet goede voorwaarden scheppen, en lokaal en regionaal en (maatschappelijk) verantwoord ondernemerschap stimuleren.
- ⊕ De gemeente zet zich in voor goede samenwerking tussen de gemeente en de provincie en omliggende gemeenten als het gaat om het aantrekken van werkgelegenheid.
- ⊕ Gemeentelijke inkoop doen we in Woudenberg zoveel mogelijk lokaal of regionaal.
- ⊕ De ChristenUnie in Woudenberg wil dat de lokale overheid investeert in goede infrastructuur en betere bereikbaarheid, ook digitaal.
- ⊕ In het centrum behouden we het "dorpse karakter". Om de middenstand levensvatbaar te houden komen er geen nieuwe grootschalige winkels op het bedrijventerrein. Hervestiging van bestaande lokale ondernemers op het bedrijfsterrein wordt wel gestimuleerd.
- ⊕ Samen met recreatie- en toeristische ondernemers wordt een plan opgesteld waarin verblijfsrecreatie in en rond Woudenberg wordt gestimuleerd; hierbij wordt het Henschotermeer nadrukkelijk betrokken.
- ⊕ De ChristenUnie vindt dat landbouwbedrijven zich primair moeten richten op de agrarische sector en op het in stand houden van het agrarisch gebied. Gekoppeld hieraan krijgen landbouwbedrijven ruimhartig de mogelijkheid nevenactiviteiten uit te voeren zoals landschapsonderhoud, toerisme etc.

- ⊕ De ChristenUnie wil stimuleren dat lokale en regionale landbouwproducten regionaal worden afgezet.
- ⊕ Bij het opstellen van de visie op het buitengebied in het omgevingsplan wil de ChristenUnie inzetten op een toekomstbestendige agrarische sector. Kernwoorden hierbij zijn: Kringlooplandbouw, lokale voedselketens en de boer als medebeheerder van de openbare ruimte.
- ⊕ De komende periode willen de ChristenUnie dat de gemeente samen met boeren, voedselproducenten en de (super)markt gaat inzetten op het promoten van het gebruik van lokale producten.
- ⊕ Verbinding tussen school, voedsel en natuur. Elke basisschoolklas krijgt de gelegenheid om een (circulaire) boerderij te bezoeken, een schooltuin aan te leggen of een excursie naar een natuurgebied te maken.
- ⊕ De ChristenUnie wil dat de gemeente samen met de ondernemers inzet op energiebesparing bij bedrijven en opwekking van duurzame energie.
- ⊕ Het bedrijfsterrein Parallelweg wordt meer en meer ontwikkeld. De ChristenUnie vraagt hierbij nadrukkelijk om het gebruik van het terrein Parallelweg duurzaam af te stemmen met de nieuwbouwwijk Hoevelaar.

4.2 Wonen

Ieder mens heeft ruimte nodig. Ruimte om te wonen, te werken, te reizen en te recreëren. Maar de ruimte is beperkt. Belangen botsen en daarbij moeten keuzes gemaakt worden. Wonen gaat over zoveel meer dan stenen stapelen. Wonen gaat over samenleven, over samenhang, over gemeenschappen in een straat, buurt of wijk. Een goed en betaalbaar huis in een prettige wijk. Dat is voor ons allemaal belangrijk. De beschikbaarheid van de juiste woningen is helaas niet vanzelfsprekend. Er is in Woudenberg behoefte aan alle woningtypes, zowel huur als koop en in alle categorieën. De ChristenUnie wil dat de lokale overheid met toekomstgericht woningbeleid de woningmarkt stimuleert, zodat starters een steuntje in de rug krijgen, er voldoende passende huurwoningen zijn en er ruimte is voor particuliere (nieuw)bouw. De ChristenUnie knopt voor de kansen van starters en jonge gezinnen, voor waardig wonen voor ouderen, voor betaalbaar en duurzaam wonen voor iedereen. Kortom een passende woning voor iedereen.

Toekomstige generaties

Keuzes die we nu maken, hebben gevolgen voor de leefomgeving van toekomstige generaties. De gemeente heeft hierin een belangrijke regierol. We richten ons daarbij op duurzaam gebruik van de ruimte: van sloop en nieuwbouw naar hergebruik, van bebouwen van de open ruimte naar hergebruik en herstructurering van al bebouwd gebied. De gemeente Woudenberg zal in haar omgevingsplan duidelijke keuzes moeten maken. Ruimtelijke ordening is bij uitstek het onderwerp waar inwoners bij betrokken moeten worden, want het gaat tenslotte over de kwaliteit van de eigen leefomgeving.

Langer thuis wonen

Steeds meer mensen met een zorgvraag wonen langer thuis. Woningen moeten dus geschikt zijn voor ouderen en mensen met een beperking.

Betaalbare woningen, ook voor jongeren

Wonen is voor woningeigenaren die al decennia een huis bezitten meestal goed betaalbaar, voor jongeren en huurders in de vrije sector is betaalbaar wonen in onze gemeente een heel ander verhaal. Daar maken we ons grote zorgen over.

Woningcorporaties

Woningcorporaties dragen zorg voor voldoende sociale huurwoningen en spelen ook een rol op de verkoopmarkt. De ChristenUnie zet in op toename van 'sociale koop'. Het is goed dat er steeds meer goedkope koopwoningen komen, waarbij woningcorporaties via Verenigingen van Eigenaren medeverantwoordelijk blijven voor het beheer. En de woningen uiteindelijk ook weer terugkopen. Dit helpt de kloof tussen huren en kopen dichten.

Samen aan de slag:

- ⊕ Het woonbeleid van de gemeente Woudenberg moet gebaseerd zijn op de actuele vraag én op toekomstige ontwikkelingen. In de gemeentelijke woonvisie wordt daarom integraal naar de lokale (en regionale) woningmarkt gekeken en worden de noodzakelijke maatregelen beschreven.
- ⊕ Daar waar mogelijk zet de gemeente actief in op hergebruik van leegstaande gebouwen. In een deel van de ruimtevrage voor wonen kan worden voorzien door hergebruik, transformatie of sloop en nieuwbouw.
- ⊕ We handhaven minimaal de bestaande norm van sociale nieuwbouw.
- ⊕ De ChristenUnie is voor een woonverplichting bij nieuwbouw (zodat huizen niet opgekocht worden door huisjesmelkers), maar ook in de bestaande bouw.
- ⊕ Woningeigenaren krijgen voorlichting over het levensloopbestendig maken van hun woning.
- ⊕ De gemeente blijft de Blijverslening aanbieden zodat particulieren hun woning makkelijker kunnen aanpassen.
- ⊕ Met woningcorporaties worden afspraken gemaakt om woningen geschikt te maken voor bewoners die zware zorg nodig hebben.
- ⊕ De ChristenUnie wil ruimte geven aan woonzorginitiatieven waarbij inwoners elkaar ondersteunen in de verschillende levensfasen.
- ⊕ Betaalbaar starten: Starters moeten in Woudenberg hun wooncarrière kunnen beginnen. We willen de schaarste eerlijk verdelen en een deel van de te bouwen en vrijkomende sociale huurwoningen blijven reserveren voor starters, die op hun beurt doorstromen zodra hun inkomensniveau dat toelaat.
- ⊕ Woudenberg zet zich in om starters ruimte te geven op de woningmarkt. Hierbij stimuleren wij maatregelen als startersleningen en koopgarant stelling (kopen met korting meestal via de woningstichting).
- ⊕ In Woudenberg onderzoeken we de mogelijkheden voor 'duo-wonen': Jongeren en senioren delen een te grote (senioren)woning, zodat jongeren een woonstart kunnen maken en er tegelijk sprake is van een bepaalde mate van ondersteuning voor de oudere(n).
- ⊕ De gemeente zorgt samen met de wooncorporaties voor dat er voldoende sociale huurwoningen beschikbaar zijn voor speciale doelgroepen zoals bijvoorbeeld ambulante cliënten beschermd wonen, statushouders.
- ⊕ De gemeente Woudenberg stelt met de woningcorporaties doelen en prestatieafspraken op, gericht op het verbeteren van de energiehuishouding van woningen.

4.3 Ruimte

Openbare ruimte

De openbare ruimte is de plek waar Woudenbergers zich dagelijks begeven en heeft op meerdere vlakken invloed op ons. Bijvoorbeeld onze gezondheid: Als we wandelen, kunnen spelen, hardlopen, of fitnesssen in een mooie buitenruimte stimuleert dit ons geluk. Daarnaast ook onze toekomst. Ook Woudenberg moet zich voorbereiden op klimaatverandering. Er komen meer hoosbuien en meer hittegolven. Juist bij de inrichting van de openbare ruimte moet je daar nu keuzes in maken, vindt de ChristenUnie. Met meer ruimte voor water en groen wordt ons dorp robuuster. Tegelijk geeft dit weer meer kansen voor biodiversiteit in ons dorp.

Ook voor ons gevoel van veiligheid, de vrijheid om anderen te ontmoeten en contacten te leggen is een goede, sociaal veilige, openbare ruimte van levensbelang. De ChristenUnie denkt dan ook aan groepen die minder makkelijk hun weg vinden, mensen met rollator, blindenstok, of kinderwagen, iedereen moet in onze gemeente zijn of haar weg kunnen vinden.

Omgevingswet

Per 1 juli 2022 komt een nieuwe wet: de Omgevingswet. Doel van deze wet is het eenvoudiger maken van regels en meer ruimte bieden voor participatie. De nieuwe wet moet bestaande wetten vervangen en zorgen voor een integrale én gebiedsgerichte benadering. De overgang naar de Omgevingswet is een enorme operatie die niet alleen het ruimtelijke domein aangaat maar ook het sociale- en gezondheidsdomein.

Samen aan de slag:

- ⊕ In Woudenberg is er voldoende ruimte voor kinderen om te spelen, in speeltuinen, maar ook in bosjes om hutten te kunnen bouwen en in bomen te klimmen. De openbare ruimte daagt daarbij uit tot spelen en bewegen, ook voor volwassenen.
- ⊕ De openbare ruimte geeft ruimte aan water en groen om klimaatverandering te kunnen vangen. Stortbuien kunnen zo beter opgevangen worden, bij hete zomers gaan we zo hittestress tegen.
- ⊕ Door middel van een (beeld)kwaliteitsplan maakt de gemeente met haar inwoners afspraken over de openbare ruimte.
- ⊕ De gemeente geeft ruimte aan inwoners om hun wijk of straat in eigen beheer te onderhouden. Samen doen vinden we belangrijk.
- ⊕ De ChristenUnie is voor een goede participatieverordening waarin beschreven staat hoe de participatie van inwoners vormgegeven moet worden. Vooral: laat de gemeente daarin een goed voorbeeld geven.
- ⊕ We pleiten voor een goede omgevingsvisie op gemeentelijk niveau;
- ⊕ Belangrijk is ook een goed werkend DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet). Vooral: goede ondersteuning voor inwoners die niet (zo) digitaal vaardig zijn.
- ⊕ Bij de uitvoering van de Omgevingswet werkt de gemeente Woudenberg nauw samen met de Provincie en de Waterschappen.
- ⊕ De ChristenUnie zet zich in voor het behoud van het landschap, de plattelandscultuur en voor de bescherming van het milieu en de biodiversiteit. Natuur is kwetsbaar en kan niet voor zichzelf spreken. Er zijn dus regels nodig om de natuur te beschermen. De gemeente moet bijdragen aan behoud, verbetering en een harmonieuze ontwikkeling van de leefomgeving.

4.4 Vitaal Dorpshart

Voor de ChristenUnie is de detailhandelsvisie het uitgangspunt voor het brengen van samenhang in de verschillende ontwikkelplannen. Een goede combinatie van winkels en horeca kunnen het dorpshart een ontmoetingsplek maken. Een eerste verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij pandeigenaren, ondernemers en projectontwikkelaars zelf. De gemeente is verantwoordelijk voor goede, transparante communicatie en kaderstelling. Winkels dienen goed bereikbaar te blijven. De compactheid van het winkelhart moet het mogelijk maken om woningen te ontwikkelen voor de enorme behoefte in ons dorp. Als uitgangspunt voor beleid wil de ChristenUnie er voor kiezen dat er in principe geen gebouwen zonder gebruiker zouden mogen bestaan.

Samen aan de slag:

- ⊕ De ChristenUnie staat voor een compact, leefbaar, veilig en gezellig winkelcentrum. Dit vraagt om een scherpe keuze voor de toekomst.

Hoofdstuk 5: Dienstverlening

5.1 Betrouwbare overheid

Waar staat de ChristenUnie voor?

Bij de ChristenUnie staat de samenleving centraal. Een samenleving die niet het werk is van de overheid maar van mensen en maatschappelijke verbanden samen.

De gemeente heeft dus een bescheiden rol en heeft vooral als taak de kracht in de samenleving te versterken en staat daarom naast mensen. Om te wijzen op de eigen verantwoordelijkheid maar ook om mee te denken, te stimuleren en te ondersteunen waar dat nodig is. Dit vraagt om maatwerk: de een heeft die ondersteuning sneller nodig dan de ander. En voor kwetsbare mensen die het echt niet zelf of samen met anderen kunnen, biedt de overheid een vangnet.

Vertrouwen

Wij zijn ervan overtuigd dat goed bestuur en sterk moreel en integer leiderschap de basis vormen voor een bloeiende samenleving. Net zo belangrijk is een samenleving die zich realiseert dat een overheid niet alles kan oplossen en zelf ook verantwoordelijkheid neemt.

De ChristenUnie zet in haar werk in de gemeenteraad in op luisteren en samenwerken op basis van het vertrouwen in inwoners, ondernemers en verenigingen. Het wel of niet deelnemen in een coalitie is niet doorslaggevend. Het innemen van standpunten in de raad wordt primair bepaald door de uitgangspunten van de partij, die o.a. zijn vastgelegd in ons verkiezingsprogramma. Als fractie willen we betrouwbaar en constructief bekend staan in Woudenberg en niet bijdragen aan verdere polarisering in samenleving en politiek. Vrede en recht vinden we niet alleen in woorden maar ook in onze houding en in ons handelen. De ChristenUnie wil zich daarin laten leiden door wat God van mensen vraagt: Niet anders dan recht te doen, trouw te betrachten en nederig de weg te gaan van je God. (Micha 6:8)

- De ChristenUnie wil bijdragen aan het bouwen aan vertrouwen door:
  - Open, herkenbaar en betrokken aanwezig te zijn in Woudenberg
  - In te zetten op goede relaties met inwoners.
  - Eerlijk te zijn en geen beloftes te doen die niet zijn na te komen.
  - Er voor te zorgen dat politieke processen zoveel mogelijk in de openbaarheid plaatsvinden.
  - Het onderwerp integriteit continu aandacht te geven door:
    - Raad en college beleggen elke twee jaar een bijeenkomst over integriteit, zodat dilemma's regelmatig besproken worden.
    - De burgemeester is hoeder van de integriteit en daarmee ook vertrouwenspersoon voor raad en college. De burgemeester stelt een tweede vertrouwenspersoon aan, waarbij ervoor wordt gezorgd dat er altijd een man en een vrouw vertrouwenspersoon zijn.

5.2 Duurzame Ontwikkelingsdoelen

De Sustainable Development Goals (of Duurzame Ontwikkelingsdoelen) zijn 17 afgesproken wereldwijde doelen op het gebied van klimaat, armoede en onderwijs. De ChristenUnie wil dat onze gemeente deze SDG's integreert in al het beleid de komende periode en zich daarom aanmeldt bij de Gemeenten4GlobalGoals campagne van de VNG. Wij vinden dit heel belangrijk omdat deze 17 duurzaamheidsdoelen dé wereldwijde duurzaamheidsagenda vormen maar ook sterk vervlochten zijn met de opgaven in Woudenberg. Ook onze gemeente is onmisbaar bij het behalen van de doelen!

- + De ChristenUnie wilt dat de gemeente zich aanmeldt voor de Gemeenten4GlobalGoals campagne.

5.3 De gemeente, dat zijn we samen

De ChristenUnie wil dat inwoners zoveel mogelijk zelf verantwoordelijkheid nemen voor het eigen handelen en - samen met anderen en de overheid - de zorg voor de samenleving oppakken. Samen zoeken hoe we de kracht van de samenleving kunnen aanspreken om te werken aan gerechtigheid.

Wij vinden dat de gemeente op haar beurt dan moet openstaan voor initiatieven van inwoners, maar ook voor initiatieven van instellingen, verenigingen, bedrijven en kerken. Vooral als die het algemeen belang op het oog hebben. Hierbij past een overheid die meedenkt, participeert, drempels verlaagt en faciliteert. De ChristenUnie stimuleert dat inwoners zichzelf organiseren in bijv. coöperaties en daarmee verantwoordelijkheden op zich nemen op het gebied van duurzaamheid, zorg, lokale economie of wijkbeheer, waar dat wettelijk mogelijk is. Meer verantwoordelijkheid van inwoners vraagt om minder regels van de gemeente, om minder administratieve lasten en bureaucratie. Kortom, om een college en raad die durven los te laten.

Gemeentelijke herindeling en samenwerking

Schaalgrootte is van invloed op het kunnen en presteren van de gemeente. Er komt veel op de gemeente af en daarbij is de vraag of je dat als gemeente Woudenberg zelf kunt oplossen en oppakken of dat er andere keuzes gemaakt moeten worden. Het is hierbij belangrijk om eerst een afweging te maken tussen de ambities en taken van de gemeente in relatie tot de mogelijkheden om het zelf op te pakken. Vragen die hierbij aanbod komen zijn bijvoorbeeld of er voldoende kennis, kunde en menskracht aanwezig is, maar ook of er voldoende middelen beschikbaar zijn. De schaalgrootte, de prestatie en de kwetsbaarheid spelen een belangrijke rol bij het, al dan niet, overgaan tot samenwerking en heeft een relatie met de kernwaarden van de gemeente. Samenwerking of fusie van gemeenten moet dan ook 'van onderop' plaatsvinden. Hiermee bedoelen we dat de gemeenteraden van de individuele gemeenten hiertoe besluiten. Zij vormen de onderste en daarmee de verantwoordelijke bestuurslaag.

Uitgangspunt voor de ChristenUnie is dat de kwaliteit van de gemeentelijke organisatie (ook wel bestuurskracht genoemd) voldoende moet zijn en blijven. Als deze bestuurskracht tekortschiet, is de gemeenteraad de eerstverantwoordelijke om te gaan zoeken naar versterking van deze bestuurskracht. De ChristenUnie kiest daarbij niet op voorhand voor fusie, want bij een fusie raak je meer dan alleen je zelfstandigheid kwijt.

De ChristenUnie wil minder bestuurlijke drukte. Bestuurlijke samenwerkingsverbanden zoals gemeenschappelijke regelingen (WGR) vragen een actieve en kritische houding. Extra belangrijk nu er steeds meer samenwerkingsverbanden ontstaan waarvoor er helemaal geen vastgestelde regels zijn (bijvoorbeeld RES).

Ook is belangrijk dat de raad van Woudenberg zicht en controle houdt op besluiten die een WGR of een ander samenwerkingsverband neemt.

- + Keuzes voor schaalvergroting (samenwerking met andere gemeenten in allerlei gradaties) worden gemaakt op basis van inhoud, kosten, kwaliteit, draagvlak, herkenbaarheid en meerwaarde voor de regionale kracht/uitstraling.
- + De ChristenUnie steunt (het wettelijk mogelijk maken van) initiatieven die kaderstelling en controle rondom samenwerkingsverbanden versterken.

- ⊕ De raad maakt afspraken over hoe WGR-en en andere samenwerkingsverbanden vanuit de raad worden gevoed en gecontroleerd.

5.4 Financiën

De financiën van de gemeente Woudenberg staan onder druk. Van de gemeente verwachten wij dat zij een betrouwbare, goede rentmeester is van de beschikbare middelen. Structurele uitgaven, zoals voor wegen en onderwijshuisvesting, moeten kunnen worden betaald uit vaste inkomsten. Alle inwoners betalen mee, hetzij via de afdracht van de rijksoverheid, hetzij via de gemeentelijke belastingen zoals de Onroerende Zaak Belasting (ozb). Uiteraard is er voor mensen met weinig financiële draagkracht, maatwerk mogelijk. Toekomstige generaties mogen niet worden opgezadeld met de gevolgen van slecht (financieel) beleid van hun voorgangers.

Politiek is kiezen

Het begint allemaal met het inzichtelijk maken in de begroting en jaarrekening welke prestaties voor de beschikbare financiën worden uitgevoerd en zijn gerealiseerd. Publieke middelen zijn per definitie schaars; er zijn altijd meer wensen dan er geld beschikbaar is. De komende periode wordt dan ook kritisch gekeken naar de uitgaven. Een voorbeeld is het op te stellen businessplan ten behoeve van de gemeentelijke gebouwen, waarbij nadrukkelijk alles ter discussie staat. De gemeenteraad heeft als taak zorgvuldig de verschillende wensen, noden en belangen af te wegen.

- ⊕ De ChristenUnie is eerlijk en doet geen beloftes die niet na zijn te komen.
- ⊕ In de samenleving bestaan veel opgaves en zijn er veel wensen. De ChristenUnie is van mening dat er goede aandacht moet zijn voor de betaalbaarheid. Dit betekent dat wij lokaal onze financiële zaken op orde moeten hebben, zoals we ook aan verenigingen en inwoners vragen om binnen de gegeven financiële mogelijkheden bij te dragen aan de dat wat goed is voor onze lokale samenleving.